

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Apeldoorn
T.a.v.
Postbus 9033
7300 ES Apeldoorn

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Contactpersoon

Onze referentie
193551

Olonummer

Bijlagen
0

Datum 15 maart 2021
Betreft Wabo advies omgevingsvergunning rijksmonument

Gegevens beschermd(e) monument(en)

Naam Linnenkamer (Gebouw A)
Adres De Voorwaarts 61
Postcode/plaats 7325AA Apeldoorn
Gemeente/provincie Apeldoorn; Gelderland;
Monumentnummer 514490

Naam Schuilhut (Gebouw B)
Adres De Voorwaarts 61
Postcode/plaats 7325AA Apeldoorn
Gemeente/provincie Apeldoorn; Gelderland;
Monumentnummer 514491

Op 18 december 2020, en aanvullend op 24 februari 2021, vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monumenten op grond van artikel 2.26, tweede lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in samenhang met artikel 6.4, eerste lid onder a, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen, met de volgende voorschriften:

- Een nadere werkomschrijving dient te worden aangeleverd voor een aantal onderwerpen, zoals de draagstructuren t.b.v. de nieuwe betonnen vloeren bij de badkamers, en de aansluitingen van de voorzetwanden op de kozijnlijsten
- Er dient kleurhistorisch onderzoek verricht te worden bij de kozijnen en ramen
- De gekozen kleur RAL 1019 dient in verband hiermee nader bekeken te worden
- Te onderzoeken of de aanbouw aan de rechterzijde van gebouw A verwijderd kan worden

- De brandtrap bij gebouw B te verwijderen indien deze niet langer nodig is
- Te onderzoeken of de voorgestelde locatie van de lift bij gebouw D gewijzigd kan worden

Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag.

Het plan

De aanvraag betreft de transformatie van 4 monumentale panden aan de Laan van Groot Schuylenburg en een uitbreiding met 3 nieuwe paviljoens.

NB.

In het aanvraagformulier staan de volgende adressen vermeld:

gebouw D: Krepelsbosch 5 en 15,

gebouw C: Laan van Groot Schuylenburg 200 en 210,

gebouw B: Laan van Groot Schuylenburg 270,

gebouw A: Laan van Groot Schuylenburg 310 en 320.

De aanvraag is echter geadresseerd op De Voorwaarts 61 te Apeldoorn.

In de registeromschrijvingen van de betreffende rijksmonumenten zijn enkele administratieve onvolkomenheden geconstateerd, die de RCE zal rechtzetten.

Dit verhindert niet de voortgang van de advisering over de vergunningaanvraag.

Bij de behandeling van de aanvraag hanteren we de indeling zoals door de aanvrager is aangegeven.

Motivering

Het complex van de vier monumenten behoort tot de Joods psychiatrische inrichting 'HET APELDOORNSCHE BOSCH'. Het is in 1907 vanuit Amsterdam gesticht door de 'Vereeniging Centraal-Israëlitisch Krankzinnigengesticht in Nederland' in een uitgestrekt bosgebied langs de uitvalsweg naar Zutphen, de Zutphensestraat.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog vond er vanuit deze inrichting een grootschalige deportatie van Joodse patiënten en verplegend personeel plaats. Hierdoor heeft het gehele complex ook een belangrijke herinneringswaarde.

Het terrein 'Het Apeldoornse Bos' is in de loop der decennia een aantal keer

gewijzigd, maar de vier monumentale gebouwen zijn gehandhaafd en herinneren nog steeds aan de Joodse oprichtingsgeschiedenis.

De verbouwing van de vier monumenten is zorgvuldig voorbereid en gaat uit van behoud van de oorspronkelijke architectuur en uitstraling. De aanleg van het bos is mede beschermd, en daarom is ook de ligging in de omgeving van belang; het is positief dat in de aanleg rondom de gebouwen voldoende rekening wordt gehouden met de aanwezige groenstructuur.

Voor alle vier gebouwen geldt dat de architectonische verschijningsvorm, met de witgepleisterde muren en de lijsten in een bruinrode baksteen, gehandhaafd blijft. Ik waardeer dat voldoende aandacht is voor het historische beeld.

Bij de gebouwen B, C en D komt nieuwbouw met zorg- en woonfuncties en bij C en D bovendien een externe lift.

Deze nieuwbouw contrasteert met de bestaande architectuur. Het is een goede keuze om de nieuwbouw een zelfstandig uiterlijk te geven. Het is niet aan te bevelen om de architectuur na te bootsen.

Ook het loshouden van de nieuwbouw ten opzichte van de bestaande gebouwen waardeer ik positief.

Over het aansluiten van de kleurstelling in RAL 1019 op de bestaande bakstenen banden heb ik twijfel; ook dit zou duidelijk moeten contrasteren. Tijdens het locatiebezoek op 9 maart 2021 is de eigenaar geattendeerd op het doen van kleurhistorisch onderzoek ter plaatse van de kozijnen en ramen. Wanneer de steiger er staat is het gemakkelijker om onderzoek te doen naar de opbouw van de mogelijk verschillende verflagen.

De monumenten worden voorzien van isolerende maatregelen, waarbij de buitengevels worden voorzien van een voorzetwand waarin ook de nieuwe kozijnen met ramen worden opgenomen. De exacte aansluitingen van deze voorzetwand op de bestaande dagstukken/kozijnlijsten moet nog nader uitgewerkt worden. Het is nog niet duidelijk hoe en of bepaalde draagstructuren gewijzigd moeten worden i.v.m. nieuwe betonvloeren ter plaatse van badkamervloeren. Dit moet nog gecontroleerd en berekend worden door de constructeur. De nadere uitwerkingen dienen ter goedkeuring te worden voorgelegd.

Voorafgaande aan de werkzaamheden dient een uitgebreide werkomschrijving te worden aangeleverd en te laten goedkeuren door het samenwerkingsverband cultuurhistorie Gelderland.

Gebouw A:

Dit gebouw staat onder verschillende namen bekend: Paviljoen D, Hannah en Berk.

Het paviljoen is in 1915-'20 **gebouwd voor de huisvesting van vijftien vrouwelijke 'onrustige' patiënten eerste en tweede klasse. Het is gebouwd in dezelfde** eclectische bouwstijl als de andere drie gebouwen die tussen 1907 en 1909 zijn ontstaan.

Aan dit gebouw zijn de aanpassingen niet groot en vanwege de geringe wijzigingen is het plan acceptabel. Het is positief dat de hoofdentree met de centrale hal intact blijft en dat de monumentale trap in ere wordt hersteld. Geadviseerd wordt om de aanbouw rechts naast de entree, of in elk geval de overkapping bij de entree te verwijderen. De natuurstenen omlijsting van deze hoofdentree zou dan weer in oorspronkelijke toestand zichtbaar zijn en dat is hier zeer de moeite waard. Op het natuursteen bevindt zich een prachtige frijnslag.

Gebouw B:

Dit gebouw staat bekend als Villa 'Ribes' en is gebouwd als woonhuis voor de geneesheer/directeur van de inrichting. Deze villa toont zich het meest nadrukkelijk aan de zijde van de Zutphenseweg.

Aan de villa wijzigt niet veel. Aan de bestaande traptoren, waarin de lift wordt geïntegreerd, wordt een verbinding gemaakt met een overloop naar de nieuwe appartementen. Het is positief dat het nieuwe bouwlichaam zich enkele meters naar achteren bevindt, zodat de villa zich als hoofdgebouw kan manifesteren. Onderzocht dient te worden of de bestaande brandtrap nog steeds nodig is.

Gebouw C:

Dit gebouw is de keuken van het oorspronkelijke complex. Aan dit gebouw wordt

een nieuwbouw verbonden waarnaast de lift als zelfstandig element staat. Dit gebouw dat in slechte staat verkeert, krijgt een flinke opknapbeurt. Ik adviseer positief over de wijze van restaureren.

Gebouw D:

Dit gebouw fungeerde oorspronkelijk als wasplaats. Bij dit gebouw wordt een klein volume aan nieuwbouw ontworpen. Er bestaan twijfels over de positie van de lift, die nu te prominent in het beeld is gesitueerd. Overwogen moet worden of deze lift ook inpandig in het bestaande gebouw kan worden gerealiseerd.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '***Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten***' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift en tekeningen

Graag wijs ik u erop dat u op grond van het Bor verplicht bent een afschrift van het ontwerpbesluit en van de beschikking, beide met bijbehorende stukken, op te sturen naar de minister van OCW, via het Omgevingsloket online of omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,

adviseur architectuurhistorie